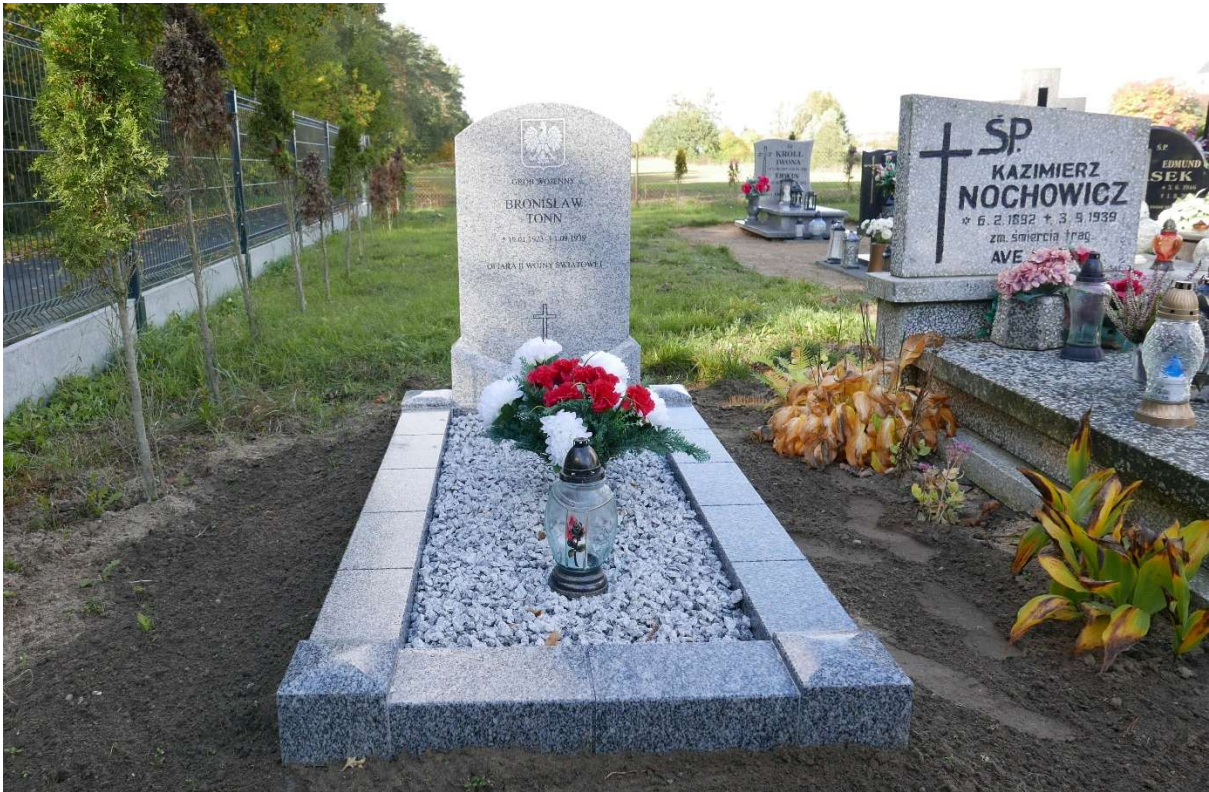
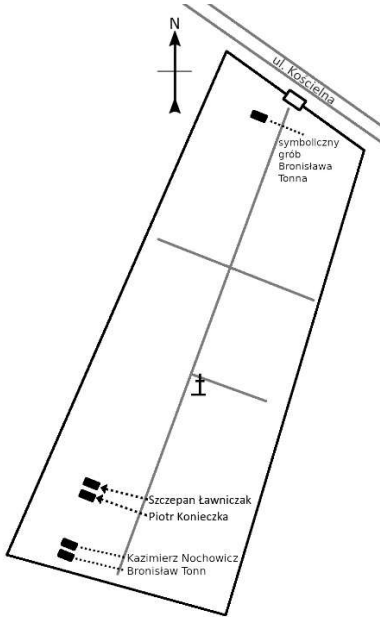

Karta ewidencyjna obiektu grobownictwa wojennego

Gmina: **KACZORY**

Nr ewidencyjny: **3019032_3**

Rodzaj obiektu ¹	Nazwa obiektu	Miejscowość
GRÓB INDYWIDUALNY	GRÓB BRONISŁAWA TONNA ZAMORDOWANEGO PRZEZ NIEMCÓW	ŚMIŁOWO
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria	II wojna światowa
		
Adres województwo / powiat / gmina	WIELKOPOLSKIE / PILSKI / KACZORY	
ulica / lokalizacja opisowa	CMENTARZ PARAFIALNY UL. KOŚCIELNA	
Właściciel / zarządca terenu / działka nr	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Małgorzaty Panny i Męczenniczki i Matki Bożej Szkaplerznej w Śmiłowie / 301903_2.0011.214	
Kwaterna, rząd / ewent. lokalizacja opisowa	Kwaterna św. Małgorzaty, ostatni rząd na końcu cmentarza GPS: 53°07'59.3"N 16°55'35.5"E (53.133139, 16.926528)	
Podstawowa informacja o pochowanych	OFIARA II WOJNY ŚWIATOWEJ Bronisław Tonn	
Datowanie	Obecny nagrobek wystawiono w 2022 r.	
Forma ochrony	GRÓB WOJENNY	
Wymiary (szer., głęb., wys.)	89 cm x 176 cm x 100 cm	
Material	Granit	

Szkie sytuacyjny		Opis obiektu i inskrypcje	
		Standardowy nagrobek przyjęty dla grobu wojennego w woj. wielkopolskim – mogiła ziemna, z granitowym obramieniem wypełniona grysem, u wezglowia na cokole stela z inskrypcją. --- Inskrypcja: GRÓB WOJENNY BRONISŁAW TONN *19.01.1923 + 1.09.1939 OFIARA II WOJNY ŚWIATOWEJ +	
Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie	Bibliografia	Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.	
Stan mogiły bardzo dobry. Grób odbudowany ze środków finansowych Wojewody Wielkopolskiego przy współpracy z gminą Kaczory w 2022 r.	Szymankiewicz Z., <i>Zbrodnie Wehrmachtu i innych formacji w rejonie pilskim</i> [w:] <i>Zbrodnie Wehrmachtu w Wielkopolsce w okresie zarządu wojskowego</i> pod red. M. Woźniaka, Kalisz 1986 s. 123-124. <i>Straty.pl</i> [dostęp 10.01.2023 r.]. Sprawa prowadzona w Wielkopolskim Urzędzie Wojewódzkim pod sygn. <i>PS-VI.5230.150.2021.5</i>. <i>Porozumienie z dnia 22 kwietnia 2022 r. w sprawie powierzenia zadania utrzymania grobów i cmentarzy wojennych (Dz. U. WW z 2022 poz. 3453).</i>	Informacje na stronie 3	
	Załączniki		
	Dokumentacja fotograficzna – stan na 11.10.2022 r. – w wersji elektronicznej.		
Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):		Krzysztof Wiśniewski 10.01.2023 r.	

Historia odbudowy grobu Bronisława Tonna

7 października 2021 r. podczas wizji terenowej na cmentarzu parafialnym w Śmiłowie (gmina Kaczory) pracownik Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu zaewidencjonował groby Piotra Konieczki i Szczepana Ławniczaka. Po weryfikacji archiwalnej dokumentacji fotograficznej ustalono, że na tym cmentarzu powinny znajdować się także groby wojenne Kazimierza Nochowicza i Bronisława Tonna. Okazało się, że tylko grób Kazimierza Nochowicza przetrwał, a znajdujący się po jego lewej stronie grób Bronisława Tonna został zlikwidowany. Urząd Gminy Kaczory przeprowadził rozmowę z zarządcą cmentarza. Ustalono, że grób Bronisława Tonna istnieje jako grób rodzinny w innej części cmentarza oraz że na miejscu zlikwidowanego grobu B. Tonna nie dokonywano żadnego innego pochówku.

Podjęto decyzje o dalszych działaniach wyjaśniających. WUW w Poznaniu zwrócił się z zapytaniem do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Pile, czy wydała zgodę na ekshumację ciała Bronisława Tonna. Informacja zwrotna pozwoliła na ustalenie, iż nie wydano zgody na ekshumację i o taką nikt nie występował.

Dzięki zaangażowaniu Pani Marii Stodolskiej z UG Kaczory udało się dotrzeć do żyjącego członka dalszej rodziny Bronisława Tonna. W przeprowadzonej rozmowie ustalono, że po śmierci Elżbiety Kostrzewy – siostry Bronisława Tonna, jej córka Genowefa wraz z mężem, symbolicznie scaliła w 2008 r. grób rodziny Tonnów. Wybudowano nagrobek tuż przy głównej bramie cmentarnej w której złożono ciało Elżbiety Kostrzewy, innych członków rodziny Tonn oraz symboliczną garść ziemi z grobu Bronisława Tonna. Grób rodzinny Tonnów i Kostrzewów oznaczono jako nowe miejsce spoczynku B. Tonna. Ekshumacji ciała B. Tonna zaniechano a nagrobek zdemontowano.

W 2022 r. grób Bronisława Tonna został odbudowany ze środków finansowych Wojewody Wielkopolskiego przy współpracy z gminą Kaczory.

Według Z. Szymankiewicza Bronisław Tonn został zabity bagnetem na polu przez Niemca Erwina Sonnenburga w dniu 1 września 1939 r. W chwili śmierci miał 16 lat.